

at de rette Hensyn nogenlunde vilde blive tagne, naar man kun ikke bruger Udtrykket „Egnen“. — Da jeg har Ordet, skal jeg tilstaa, at jeg ikke rigtig forstaar, hvad man vil vinde ved at vedtage Forslagene under Nr. 15 og 17, selv med den Forandring, som senere er foreslaaet. Jeg har naturligvis ikke kunnet sætte mig fuldstændig ind i, hvilken Virkning denne Forandring vil have; men det forekommer mig, at, enten man sætter 144,000 Kvadratalen eller man sætter 167,000 Kvadratalen, saa bliver det dog i Virkeligheden lige saa vagt et Udtryk overfor det, at der skal holdes 2 Heste og 6 Røer, som naar der staar 2 Lønder Hartkorn. Det vil blive en Umulighed for Kommissionen at holde sig til denne Talsforrelse, og forsaavidt som der staar 144,000 Kvadratalen, saa drifter jeg mig til at paasta, at der ikke findes noget Sted i Landet, hvor man ved en almindelig Driftsmaade kan holde 2 Heste og 6 Røer paa 144,000 Kvadratalen. Det er fuldstændig umuligt.

Orenbøll: Med Hensyn til de Endringsforslag, som jeg tilligemed forskellige andre Medlemmer har stillet, og som bleve temmelig haardt karakteriserede af den sidste arede Raler, skal jeg udtale mig noget nærmere; men jeg tror, at jeg kommer bedst til det paa den Maade, at jeg først omtaler de Endringsforslag i samme Retning, som ere stillede af det arede Udvalg og det arede Medlem, som nu forlod Salen (Suel). Udvalget har foreslaaet den almindelige Regel, at der skal tillægges Præsteembederne en Jordlod, hvorpaa der kan holdes et Par Heste og 6 Røer efter den i Egnen almindelige Driftsmaade. Det arede Medlem, der sidst havde Ordet, kritiserede dette, og jeg kan henholde mig til, hvad han yttrede i den Anledning. Driftsmaaderne heri Landet ere saa overordentlig forskellige, efter som man nærmest lægger Vind paa Kreaturhold eller Sæd, efter som man søger sin Indtægt ved Salg af Meieri-produkter eller Korn, at det ikke gaar an, navnlig naar man vil tage det Hensyn, som den arede Ordspøer tog, at Præsten er uprøvet og altsaa maa lære af sine Naboer, hvorledes han skal drive sin Jord, at slaa fast, at det skal være Jord, der er tilstrækkelig til 2 Heste og 6 Røer efter Egnens Driftsmaade; thi, som den arede sidste Raler ogsaa bemærkede, der findes Egne her i Landet, for Exempel paa Lolland og Falster, hvor der paa en almindelig Bondegård paa 4 à 5 Lønder Hartkorn ikke holdes mere end 6—8—10 Røer,

og det Gaarde paa 40—50 Lønder Land. Men jeg ser ikke, at vi komme Sagen synderlig nærmere ved det Endringsforslag, der er stillet under Nr. 12, naar der siges, at det skal være Jord, der er tilstrækkelig til derpaa at holde 2 Heste og 6 Røer efter en her i Landet nu almindelig Driftsmaade; thi den arede Ordspøer for Forslagsstillerne (Suel) blev jo Svaret skyldig paa og glemte at paavise: Hvor finde vi Betegnelsen for en her i Landet almindelig Driftsmaade? Kan indrømmede nylig selv, at der findes en uendelig Mængde eller dog mange forskellige Driftsmaader her i Landet; hvad er det altsaa for en Driftsmaade, der her i Landet er den almindelige? Det kan ikke paavises. I Sjælland vil man sige, at det er den og den, paa Sjælland og Nerne den og den; der kan ikke findes nogen almindelig Driftsmaade, der kan opstilles som den normale. Man kan ikke komme dertil paa anden Maade, end ved aldeles vilkaarlig efter et Skjøn at opstille den Sætning, at, naar Jorden har en vis Bestaendighed og en vis Godhed, behøves der saa og saa mange Lønder Land af denne Jord til derpaa, efter en passende Maade at behandle den paa, at kunne holde 6 Røer og 2 Heste. Det bliver altsaa ikke Noget, som allerede nu finder Sted her i Landet som almindeligt, hvorimod man godt kan udfinde ved et Skjøn, hvormegen Jord man finder kan være passende dertil, saa jeg for mit Vedkommende maa anbefale at stemme mod begge disse to Endringsforslag, fordi der ikke opnaas Noget ved dem; der opnaas kun det at indskyde endnu en tredje Faktor med Hensyn til at udfinde, hvilket Jordtilliggende Præstegaarden skal have. Som Lovforslaget foreligger, er der dog kun to Faktorer, nemlig 2 Heste og 6 Røer paa den ene Side og 2 Lønder Hartkorn paa den anden Side; nu at sætte en tredje Faktor ind, at det skal være efter en her i Landet nu almindelig Driftsmaade, vil ikke forbedre Sagen; jeg tror snarere, det vil gjøre den værre. — Det arede Udvalg har i sit Forslag under Nr. 16 til 2det Stykke af § 12 foreslaaet, at 3die Punktum skal lyde saaledes: „som gjennemsnitlig Grændse for Jordtilliggendets Størrelse sættes 2 (for Bornholm 3) Lønder Hartkorn“ og dermed Punktum. Jeg tilstaa, at jeg forstaar aldeles ikke Tanken med at bibeholde denne Grændse, eller hvad der opnaas ved at bibeholde denne Sætning i Forslaget, og jeg vil i den Henseende henvise det arede Udvalg til dets egne Udtalelser i Betænkningen, hvor det ganske vist indrømmes, at denne